

Nathalie Le Blanc staat stil bij de frappante feiten die ze al lezend opmerkte.

DAMON DEBACKER

Haar mentale problemen en complexe persoonlijkheid zorgden ervoor dat Maier haar foto's, talent en emoties met niemand kon of wilde delen

Andermans hoofd

We kunnen niet in andermans hoofd kijken. Vaak is dat maar goed ook, maar soms is het jammer, dacht ik terwijl ik deze zomer door de Bozar-expo van Vivian Maiers zelfportretten liep. Ik ken de grote lijnen van haar leven. Geboren in New York maar van Franse afkomst, verdiende ze levenslang de kost als gouvernante terwijl ze op magistrale wijze de wereld om zich heen fotografeerde. Ze deelde haar beelden met bijna niemand, maar toen ze de huur van haar opslaglockers niet betaalde, werden haar dozen vol foto's, negatieven en onontwikkelde rolletjes opgekocht. Ze stierf in 2009 en wist niet dat haar beelden ondertussen op eBay te koop waren en zo aan een wereldwijde veroveringstocht begonnen. Op de expo van een vrouw die puur voor zichzelf 140.000 foto's maakte, spookt er één vraag door mijn hoofd: wat zou Vivian Maier hiervan vinden?

Verzamelaars en biografen lijken het niet eens te raken over het antwoord. Ze zou het maar niets vinden, schrijft Pamela Bannos in haar boek over de ontdekking van Maiers archief. Grote delen daarvan waren lang in handen van twee verzamelaars, John Maloof en Jeffrey Goldstein, en die hebben de afgelopen decennia heel wat tentoonstellingen georganiseerd, boeken uitgegeven en prints verkocht. Zij hebben van Maier een van de meest besproken fotografen van de vorige eeuw gemaakt, vinden ze zelf, en dus is de Maier-'industrie' waardevol.

Niets van, denkt Bannos. "Ze koos voor een rol als outsider, sneed zichzelf af van haar familie en deelde bijna niets van haar geschiedenis of foto's." Toen Maier foto's toonde aan Curt Matthews, een van haar werkgevers, vroeg hij waarom ze geen carrière als fotograaf koos. Ze hield haar beelden geheim, zei ze, omdat mensen ze anders zouden stelen of misbruiken. Vivian Maier is een inspiratie, maar ook een 'uitvinding', schrijft Bannos. Uit haar werk en het weinige dat we echt over haar weten, concludeert de auteur dat Maier ervoor koos om onbekend te blijven.

Ann Marks reconstrueert in *Vivian Maier Developed* middels onderzoek, analyse van haar archief en interviews met mensen die Maier kenden wat voor iemand ze was. Als jonge vrouw droomde ze wel degelijk van een leven als fotografe. Ze experimenteerde met verschillende stijlen, zocht contact met andere fotografen, fotografeerde beroemdheden en misdaden en probeerde een postkaartenzaak op te starten. "Maier gedraagt zich als een professionele fotograaf", schrijft Marks. "Maar haar moeilijke jeugd, mentale problemen en complexe persoonlijkheid zorgden ervoor dat ze haar foto's, talent en emoties met niemand kon of wilde delen." Maier werd als kind aan haar lot overgelaten en ontwikkelde als volwassene een hamsterprobleem. Ze propte haar kamers en de kelders van haar werkgevers vol, wat haar een paar keer haar job kostte. Curt Mathews vertelde Marks dat Maiers paranoia het haar onmogelijk maakte om haar beelden te delen, ook al wilde ze het eigenlijk wel. De ontdekking van haar archief is volgens Marks een *once-in-a-million*-einde. "Ze was trots op haar talent, gefascineerd door roem en haar straatfotografie toont ons dat voor haar, kunst boven privacy stond. (...) Stel dat ze een krantenartikel zou lezen over hoe haar archief vandaag overal ter wereld te zien is, ze zou gefascineerd zijn."

Maier liet ons dan wel haar hele leven na, naar haar gedachten blijft het gissen. Ik hoop ietwat egoïstisch dat ze het niet erg vindt dat we zo door haar gefascineerd zijn.

***Vivian Maier. A photographer's Life and Afterlife*, door Pamela Bannos, University of Chicago Press, 2017**

***Vivian Maier Developed*, door Ann Marks, Atria Books, 2021**

nathalie.le.blanc@knack.be